

cial Services Markets. Consolidated reporting data]. <https://www.nfp.gov.ua/ua/Konsolidovani-zvitni-dani.html>

Nahaichuk, N. H. "Investytsiyni potentsial strakhovoho rynku Ukrainy" [Investment potential of the Ukrainian insurance market]. *Problemy i perspektivy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*, no. 38 (2014): 205-212.

Natsionalna komisiia, shcho zdiisniue derzhavne rehuliuвання u sferi ryнкiv finansovykh posluh. <http://www.nfp.gov.ua> "Ofitsiyni kurs hryvni shchodo inozemnykh valiut" [Official exchange rate of hryvnia against foreign currencies]. Ofitsiyni vebсайт NBU. https://bank.gov.ua/files/Exchange_r.xls

Orlova, I. V. "Autsorsing v upravlenii aktivami v strakhovani" [Outsourcing in asset management in insurance]. *Finansy*, no. 6 (2005): 49-53.

Ovcharenko, T. "Investytsiyni stratehii strakhovykh kompanii ta perspektivy yikh vprovadzhennia" [Investment strategies of insurance companies and prospects for their implementation]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriia «Ekonomika»*, no. 121-122 (2011): 33-38.

Pikus, R., and Nesterova, D. "Efektyvnist investytsiynoi stratehii strakhovykh kompanii v Ukraini" [Effectiveness of investment strategy of insurance companies in Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, no. 3 (2015): 6-12.

Pysmenna, T. V. "Investytsiyni ryzyky strakhovykh kompanii kriz pryzmu vitchyznanoi praktyky" [Investment risks of insurance companies through the prism of domestic practice]. *Svit finansiv*, no. 3 (2017): 34-47.

Rekunenka, I. I., and Chorna, S. V. "Osoblyvosti investytsiynoi diialnosti strakhovykh kompanii" [Features of investment

activity of insurance companies]. *Ekonomika i suspilstvo*. 2017. http://www.economyandsociety.in.ua/journal/8_ukr/111.pdf

Semenova, K. H. "Osoblyvosti derzhavnogo rehuliuвання perestrakhovoi diialnosti" [Features of state regulation of reinsurance activity]. *Visnyk Natsionalnogo universytetu vnutrishnikh sprav*, no. 31 (2005): 421-428.

Shirinian, L. V. *Finansove rehuliuвання strakhovoho rynku Ukrainy: problemy teorii ta praktyky* [Financial regulation of the Ukrainian insurance market: problems of theory and practice]. Kyiv: TsUL, 2014.

Shirinian, L. V., and Shirinian, A. S. "Metodolohiia kompleksnoi otsinky vidkrytosti ryнкiv bankivskykh i strakhovykh posluh Ukrainy" [Methodology for comprehensive assessment of the openness of Ukrainian banking and insurance markets]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 12 (2017): 34-51.

Shirinian, L. V., and Shirinian, A. S. "Nova metodolohiia kompleksnoi otsinky konkurentospromozhnosti ryнку strakhovykh posluh Ukrainy: faktory masshtabu i supernytstva, tendentsii ta porivniannia" [New methodology for comprehensive assessment of the competitiveness of the Ukrainian insurance market: factors of scale and rivalry, trends and comparisons]. *Oblik i finansy*, no. 1 (2019): 153-162.

Yavorska, T. V. "Sut, vydy ta funktsii strakhovykh investytsii" [The essence, types and functions of insurance investments]. *Ekonomika i rehion*, no. 1 (2009): 192-195.

Zalietov, O. "Derzhavne rehuliuвання investytsiynoi diialnosti strakhovykh kompanii v Ukraini" [State regulation of investment activity of insurance companies in Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, no. 3 (2016): 25-32.

УДК 336.563.18
JEL: H81

КРИТЕРІЇ УСПІХУ ГРАНТОВОЇ ЗАЯВКИ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ РОЛІ СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНОГО БІЗНЕСУ

©2019 ГЕРНЕГО Ю. О.

УДК 336.563.18
JEL: H81

Гернего Ю. О. Критеріи успеха грантовой заявки в условиях усиления роли социально ориентированного бизнеса

Наголошено на виправданості та об'єктивних причинах зростання ролі соціально орієнтованого бізнесу в умовах сьогодення. Водночас звернуто увагу на потребу систематичного залучення соціальних інвестицій та появу нових груп донорів. Зокрема, наведено класифікацію бенефіціарів грантового проекту. Це дозволило обґрунтувати роль кожного учасника у процесі реалізації проектів та досягнення пріоритетів соціального інвестування. У зв'язку з цим звернуто увагу на можливості поєднання теоретичних обґрунтувань з прикладним аспектом даного питання. Наведено приклади та обґрунтовано напрями діяльності ряду донорів, які уже мають досвід участі в процесі фінансування соціальних інвестицій в Україні. Зокрема, окреслено групи грантових донорів, які діють у нашій країні. Звернуто увагу на пріоритетні сфери залучення грантових коштів в Україні. Виявлено, що незалежно від різниці в критеріях успішної грантової заявки для кожного із донорів існує низка спільних характеристик у процесі підготовки та написання грантової заявки. Узагальнено етапи процесу підготовки до написання грантової заявки. Обґрунтовано загальний алгоритм розробки та написання гранту. Зроблено висновок про необхідність визначення спільних ціннісних орієнтирів із донором для написання успішної грантової заявки.

Ключові слова: грантове фінансування, соціальні інвестиції, соціально відповідальний бізнес, донор, грантова заявка.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-260-266>

Рис.: 4. **Бібл.:** 16.

Гернего Юлія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: luliiaGern@ukr.net

УДК 336.563.18
JEL: H81

Гернего Ю. А. Критерии успеха грантовой заявки в условиях усиления роли социально ориентированного бизнеса

Отмечены оправданность и объективные причины роста роли социально ориентированного бизнеса в современных условиях. В то же время обращено внимание на необходимость систематического при-

UDC 336.563.18
JEL: H81

Gernego I. O. The Criteria for the Success of a Grant Application in the Context of Increasing the Role of Socially Oriented Business

The justification and objective reasons for the growth of the role of socially oriented business in the modern conditions are specified. At the same time, attention is drawn to the need to systematically attract social investments

вечения социальных инвестиций и появления новых групп доноров. В частности, приведена классификация бенефициаров грантового проекта. Это позволило обосновать роль каждого участника в процессе реализации проектов и достижения приоритетов социального инвестирования. В связи с этим обращено внимание на возможности сочетания теоретических обоснований с прикладным аспектом данного вопроса. Приведены примеры и обоснованы направления деятельности ряда доноров, которые уже имеют опыт участия в процессе финансирования социальных инвестиций в Украину. В частности, определены группы грантовых доноров, действующие в нашей стране. Обращено внимание на приоритетные сферы привлечения грантовых средств на Украине. Обосновано, что независимо от разницы в условиях успешной грантовой заявки для каждого из доноров существует ряд общих характеристик в процессе подготовки и написания грантовой заявки. Обобщены этапы процесса подготовки к написанию грантовой заявки. Обоснован общий алгоритм разработки и написания гранта. Сделан вывод о необходимости определения общих ценностных ориентиров с донором для написания успешной грантовой заявки.

Ключевые слова: грантовое финансирование, социальные инвестиции, социально ответственный бизнес, донор, грантовая заявка.

Рис.: 4. **Библ.:** 16.

Гернего Юлия Александровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры корпоративных финансов и контроллинга, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (просп. Победы, 54/1, Киев, 03057, Украина)

E-mail: luliiaGern@ukr.net

and the emergence of new donor groups. In particular, a classification of the beneficiaries of grant project is provided. This allowed to substantiate the role of each participant in the implementation of projects and achievement of the priorities of social investment. In this regard, attention is drawn to the possibility of combining theoretical substantiations with the applied aspect of the issue. Examples are given and the directions of activities of a number of donors, who already have experience in the process of financing social investments in Ukraine, are substantiated. In particular, groups of grant donors operating in our country are defined. Attention is drawn to the priority spheres of attracting grant funds in Ukraine. It is substantiated that regardless of the difference in the conditions of a successful grant application for each donor, there are a number of common characterizations in the process of preparing and writing a grant application. The stages of the process of preparing and writing a grant is substantiated. It is concluded that it is necessary to determine the common value guidelines with the donor to write a successful grant application.

Keywords: grant financing, social investments, socially responsible business, donor, grant application.

Fig.: 4. **Bibl.:** 16.

Gernego luliia O. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Corporate Finance and Controlling, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: luliiaGern@ukr.net

Сучасне глобалізоване суспільство ставить все більше вимог до індикаторів конкурентоспроможності як на міжнародних, так і на національних ринках. У зв'язку із цим виникає запитання стосовно можливості суб'єкта господарювання залишатися конкурентоздатним лише з огляду на показники його поточної прибутковості. Нагальними постають питання обґрунтування ролі соціального ефекту з-поміж індикаторів успішної діяльності підприємств.

Виникає потреба поєднання та взаємодія економічних і соціальних параметрів результативності як у довгостроковій, так і в короткостроковій перспективі. У більшості випадків ринок вимагає наявності стратегії організації. Зокрема, успішні підприємства впроваджують фандрейзингову стратегію, яка дає змогу спрогнозувати потенціал залучення фінансових ресурсів із різних джерел на довгострокову перспективу. У рамках фандрейзингової стратегії цільовим орієнтиром організації є залучення безповоротного фінансування шляхом отримання гранту. Адже, грантове фінансування набуває ролі чи не найбільш популярної інноваційної форми залучення фінансових ресурсів у сучасному суспільстві.

Наразі, на міжнародному та національному рівнях усе більше донорських організацій готові надати фінансові ресурси на умовах безповоротного фінансування для досягнення визначених цілей. Для прикладу, у 2018 р. бюджет програми європейського співробітництва в галузі науки і техніки (COST) склав 300 млн євро [1]. Розширення можливостей отримання додаткового фінансування актуалізує питання визначення критеріїв успіху грантової заявки в контексті

посилення в суспільстві ролі соціально орієнтованого бізнесу.

У зв'язку із актуалізацією наведених вище питань на практиці, окремі аспекти набувають поширення також у працях вітчизняних і зарубіжних авторів. Зокрема, питання ділової активності соціально відповідального бізнесу та розповсюдження соціальних інвестицій набули поширення у працях І. Бланка, Д. Баюри, П. Гайдуцького, Д. Лук'яненка, Т. Майорова, О. Моліна та інших [2–6]. Натомість, прикладні рекомендації стосовно оформлення успішної грантової заявки віднайшли своє відображення у працях експертів міжнародних організацій.

Метою нашого дослідження є поєднання теоретичного обґрунтування сутнісних аспектів діяльності соціально відповідального бізнесу та соціальних інвестицій із узагальненими критеріями успіху грантової заявки.

Згідно зі стандартами ISO-26000 «Керівництво із соціальної відповідальності» соціальну відповідальність асоціюють із відповідальністю суб'єктів бізнесу за наслідки власних рішень та дій на розвиток суспільства та життєдіяльність оточуючого середовища, що реалізується за рахунок прозорих та етичних норм поведінки, які узгоджуються зі збалансованим розвитком, відповідають інтересам цільових груп, чинній нормативній базі та положенням міжнародного законодавства, є невід'ємною компонентою тактичних програм та стратегії розвитку організації [7]. У контексті обґрунтування можливостей фінансування діяльності соціально відповідального бізнесу практичної спрямованості набувають соціальні інвестиції.

Соціальна природа інвестицій окреслена І. Бланком у праці «Основи інвестиційного менеджменту», де запропоновано розглядати інвестиції як вкладення капіталу в різних формах для вдосконалення широкого спектра об'єктів (інструментів) господарської діяльності для отримання прибутку, а також отримання іншого економічного або позаекономічного ефекту, реалізація якого заснована на ринкових принципах та пов'язана із чинниками часу, ризику та ліквідності [2]. Тому наразі, поряд із економічним ефектом інвестицій, популяризується їх соціальний ефект, який виправдовує виокремлення соціальних інвестицій.

Дослідження вітчизняних і закордонних праць стосовно тематики соціальних інвестицій дало змогу виокремити різноманітні підходи та розбіжності в контексті їх трактування. Зокрема, у роботах зарубіжних практиків поряд із соціальними інвестиціями (*social investments*) використовують терміни «соціально відповідальні інвестиції» (*socially responsible investments*) та «етичні інвестиції» (*ethical investments*).

Під соціальними інвестиціями доцільно розуміти такі, що передбачають першочерговий соціальний ефект із перспективою досягнення економічного ефекту в довгостроковій перспективі.

Соціально відповідальне інвестування полягає у прийнятті інвестиційних рішень, що приймалися інвесторами з урахуванням потенційних соціальних, моральних та екологічних наслідків інвестування. Тобто, соціально відповідальне інвестування спрямоване на максимізацію першочергового економічного ефекту. Водночас, інвестор виявляється відповідальним за наслідки інвестиційної діяльності для суспільства, навколишнього середовища, а також за власні точки зору та переконання. Тому досить складно звернути увагу на первинну природу соціального або економічного ефекту. Проте спільним для соціальних і соціально відповідальних інвестицій є їх багатогранна соціальна природа для досягнення цілей збалансованого людського розвитку.

Однак в окремих зарубіжних працях відзначено, що соціально відповідальне інвестування не є неподільним процесом. В основі інвестиційної філософії лежить етичне інвестування, що полягає у прийнятті інвестиційних рішень, спираючись на моральні цінності, етичний кодекс або релігійні переконання [8]. Наразі етичні інвестиції продовжують залишатися в основі соціально відповідального інвестування.

Насправді, на початковому етапі процесу соціально-відповідального інвестування спостерігаємо можливість досягнення компромісів соціальних і фінансових параметрів результативності під час прийняття інвестиційних рішень. Крім того, процес соціально відповідального інвестування в умовах сьогодення сформує умови для досягнення соціаль-

них та екологічних цілей одночасно з фінансовими цілями, з огляду на критерії вартості з позиції ризику та дохідності [8–10].

У вказаному контексті на практиці актуалізуються питання залучення додаткових фінансових ресурсів за рахунок грантового фінансування. Грантами називають сукупність цільових ресурсів, які, здебільшого, пропонуються на безповоротній основі з метою реалізації соціальних програм та проектів, здійснення наукових досліджень, розвитку науки та освіти, а також для реалізації інших цілей соціально відповідального бізнесу. Проте, здебільшого, фінансування за рахунок грантових коштів передбачає потребу звітувати щодо результативності їх використання, ступеня досягнення запланованих цілей людського розвитку. Необхідною передумовою для отримання гранту є не лише наявність проблеми та її чітке обґрунтування, але й визначений алгоритм для її вирішення, що вказує на ймовірний результат і характеризує порядок використання залучених ресурсів. На етапі обґрунтування майбутнього грантового проекту важливо визначитися із його бенефіціарами, тобто цільовою групою, яка отримає вигоди від його реалізації (рис. 1).

У загальному розумінні передбачається два можливі напрями залучення гранту: з метою реалізації програм (програмні гранти); гранти для цілей розвитку потенціалу. Перший із названих напрямів залучення грантових ресурсів передбачає їх розподіл з метою виконання певної програми, забезпечення надання окресленого спектра послуг для досягнення цілей людського розвитку. Натомість гранти розвитку забезпечують виконання більш широкого спектра функцій, зокрема передбачають стимулювання наукових проектів та досліджень, загальну підтримку соціально орієнтованих проектів та програм організації, створення соціальних стартапів.

Специфіка грантового механізму полягає в потенціалі пошуку найбільш актуальних і нагальних соціальних проблем і здійснення інвестицій з метою їх розв'язання. В умовах сучасності грантове фінансування має значний вплив на секторальний розподіл фінансових ресурсів. Тому існує тенденція, коли господарська діяльність активізується саме в тих секторах, які виявляються найбільш привабливими для потенційних грантодавців. Компанія-грантодавець є відповідальною за організацію та управління процесом надання грантів.

Зокрема, існує низка моделей грантового фінансування:

- ✦ реалізація грантових програм безпосередньо зусиллями компанії-грантодавця;
- ✦ грантове фінансування за допомогою організацій, які є посередниками;
- ✦ здійснення управління грантовими ресурсами зусиллями внутрішнього грантового фонду [12].

Рис. 1. Бенефіціари грантового проекту

Джерело: складено за [11, с. 15].

У світі існують різноманітні групи міжнародних донорів. Зокрема, для вітчизняних грантоотримувачів доступні окремі групи донорів за джерелами фінансування (рис. 2).

Поряд із широкою диверсифікацією донорів протягом останніх років у нашій країні набуває також розповсюдження фінансових ресурсів на різні сфери господарювання. Зокрема, згідно із результатами досліджень фахівців Дніпровського інвестиційного агентства (DIA), у 2019 р. в Україні фінансові ресурси міжнародних організацій спрямовані на досягнення низки цілей (рис. 3).

Визначальним залишається те, що кожному із донорів, а також кожній сфері залучення фінансових ресурсів притаманні специфічні вимоги до грантових заявок. Однак в умовах посилення ролі соціального бізнесу існує низка універсальних критеріїв, які сприяють успіху грантової заявки.

Зокрема, експерти Philanthropy University на основі свого досвіду виокремили підготовчі етапи до процесу написання успішної грантової заявки, а саме:

1. Визначення потенційних джерел фінансування (у т. ч. ресурси уряду, корпорацій, фінансових установ, фізичних осіб, мережі Інтернет).

2. Перегляд звітів та джерел фінансування попереднього періоду.

3. Остаточо визначитися із потенційним донором і специфікою процедури оформлення та подання грантової заявки, затвердженої даним донором.

4. Зрозуміти цільові орієнтири донора та порівняти їх із власними цілями [15; 16].

Причому, незважаючи на бізнесову або соціальну природу проекту, в умовах розвитку соціально орієнтованого бізнесу практики підкреслюють особливу роль цінностей для успіху грантової заявки. Адже, поряд зі зростанням кількості донорів, також зростає конкуренція між суб'єктами бізнесу, які мають наміри та потенціал для написання грантової заявки. Тому з-поміж критеріїв успішної грантової заявки найчастіше одними із обов'язкових є ті, які оцінюють їх роль у суспільстві.

Також практики відмічають можливість дотримуватися алгоритму розробки та написання грантів (рис. 4).

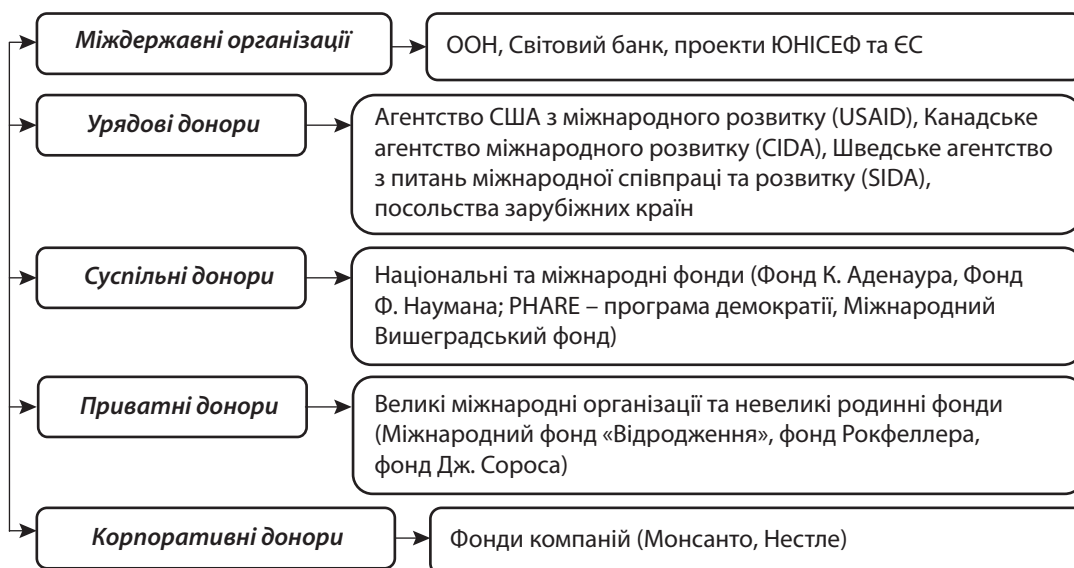

Рис. 2. Групи грантових донорів, які діють в Україні

Джерело: складено за [13].

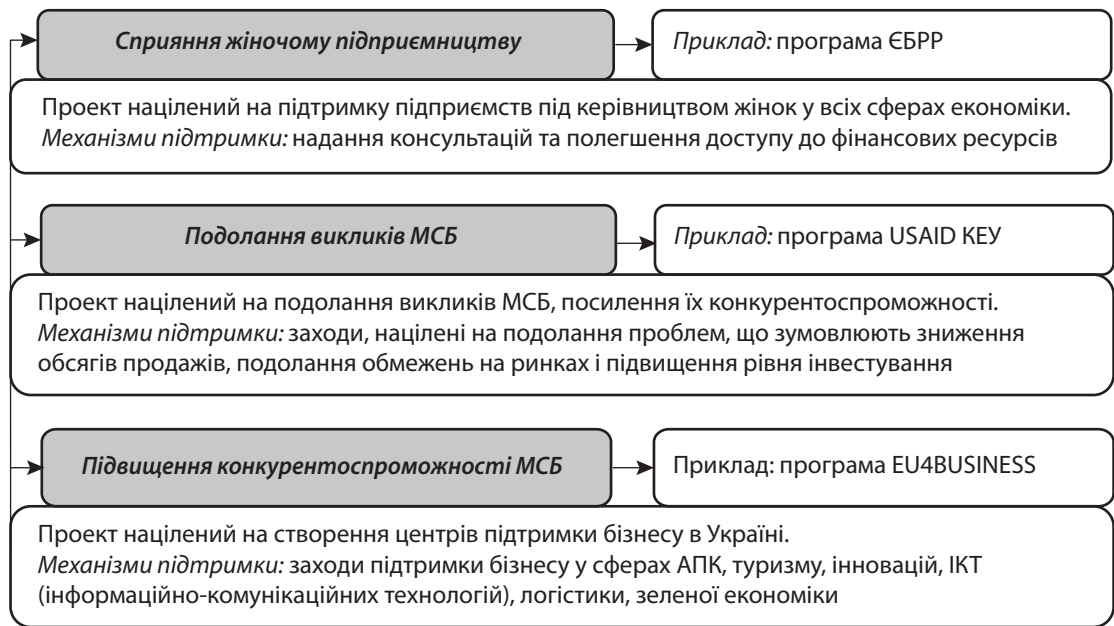

Рис. 3. Пріоритетні сфери залучення грантових коштів в Україні

Джерело: складено за [14].

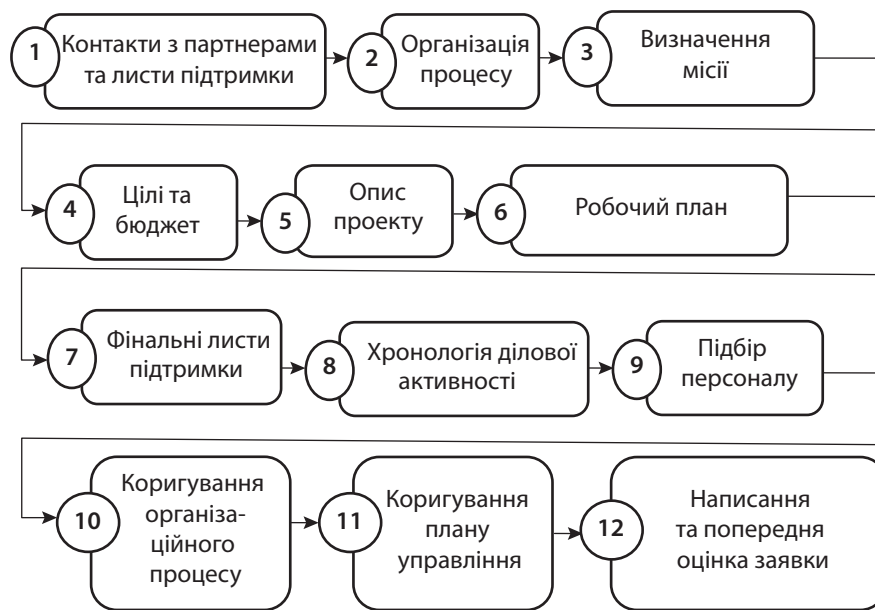

Рис. 4. Алгоритм розробки та написання гранту

Джерело: складено за [15].

Тобто, написання проекту є лише завершальним етапом комплексного процесу фандрейзингу. Натомість, на первинному етапі важливо визначити можливих партнерів та обґрунтувати порядок розробки та імплементації проекту.

У результаті дослідження критеріїв успіху грантової заявки в умовах посилення ролі соціально орієнтованого бізнесу можемо зробити такі висновки:

- ✦ сьогодення ставить нові вимоги до конкурентоспроможного бізнесу на національному та глобальному рівнях, а саме: пріоритетної ролі набуває соціально відповідальна діяльність бізнесу;

- ✦ необхідність соціальної орієнтації бізнесу зумовлює потребу в систематичному залученні додаткових фінансових ресурсів, що відбувається поряд із розширенням можливостей грантового фінансування в Україні та у світі;
- ✦ розширення можливостей грантового фінансування супроводжується диверсифікацією вимог до успішної грантової заявки, що залежить від вимог донора та специфіки конкурсу;
- ✦ в основі вимог до успішної участі у грантових конкурсах є відповідність цілей потенційного одержувача грантів та донорів, що пов'язано зі зростанням конкуренції між всіма ключо-

вими стейкхолдерами на ринку грантового фінансування;

- ✦ на первинному етапі написання грантової заявки важливо звернути увагу на можливості залучення партнерів, визначити порядок подальшої організації процесу розробки грантової заявки, чітко обґрунтувати ціннісні орієнтири ідеї проекту.

Таким чином, стрімкий розвиток соціально орієнтованого бізнесу зумовлює також якісні структурні зміни процесу фінансування. В основі успіху грантової заявки лежить якісна взаємодія партнерів та поєднання цільової орієнтації стейкхолдерів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Building networks & sharing ideas – What an NCP should know about COST // Матеріали вебінару COST. URL: https://www.ncpacademy.eu/event/webinar_cost_2019-05-14/
2. **Бланк І. О.** Основи інвестиційного менеджменту. Київ : Ельга-Н, Ніка-Центр, 2001. 536 с.
3. **Баяра Д. О.** Соціальне інвестування як вищий рівень корпоративної соціальної відповідальності. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2011. № 24. С. 212–218.
4. **Гришова І. Ю., Шабатура Т. С.** Імплементация принципів соціально-орієнтованого бізнесу в площину економічного розвитку потенціалу харчових підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2014. № 3. С. 13–21. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/13-21.pdf>
5. Проектне фінансування: підручник / Майорова Т. В., Ляхова О. О. та ін. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : КНЕУ, 2017. 434 с.
6. **Моліна О. В.** Фонди цільового капіталу як джерело довгострокового розвитку вузів. *Економіка: реалії часу*. 2014. № 2. С. 126–131. URL: <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No2/126-131.pdf>
7. What is social responsibility (SR)? ASQ: The Global Voice of Quality. URL: <http://asq.org/learn-about-quality/social-responsibility/index.html>
8. Demystifying Responsible Investment Performance: A review of key academic and broker research on ESG factors (2007). A joint report by The Asset Management Working Group of the United Nations Environment Programme Finance Initiative and Mercer, Mercer. URL: http://www.unepfi.org/fileadmin/documents/Demystifying_Responsible_Investment_Performance_01.pdf
9. Sustainable Investing: Establishing Long-Term Value and Performance (2012), Climate Change Investment Research, DBCCA. URL: https://www.db.com/cr/en/docs/Sustainable_Investing_2012.pdf
10. **Гернего Ю. О.** Економічні відносини соціального інвестування. *Бізнес Інформ*. 2016. № 2. С. 103–108.
11. **Люк І.** Складаємо грантову заявку: збірник інструкцій як скласти грантову заявку та пояснення щодо окремих її розділів. Київ, 2018. 18 с.
12. Грантові програми. Український форум благодійників. URL: <http://ufb.org.ua/sekto-r-blagodijnosti/blagodijnist-biznesu/instrumenti-korporativnoi-filantropii/grantovi-programi.htm> (дата звернення: 15.04.2018).
13. Міжнародні програми, проекти і гранти. Тернопільська обласна Рада. URL: <http://te-rada.org/?id=306>
14. Пріоритетні напрямки фінансування в рамках міжнародних грантів та програм у 2019 році. Дніпровське інвестиційне агентство. URL: <http://dia.dp.gov.ua/prioritetni-napryamki-finansuvannya-v-ramkah-mizhnarodnix-grantiv-ta-program-u-2019-roci/>
15. Some Effective Grant Writing Tips. Booklet for Grant-writing. Philanthropy University. Fundraising strategies. URL: <https://courses.philanthropyu.org/courses>
16. Proposal writing. Frequently asked questions. Module 3. Philanthropy University. Fundraising strategies. URL: <https://courses.philanthropyu.org/courses>

REFERENCES

"Building networks & sharing ideas – What an NCP should know about COST". Materialy vebinaru COST. https://www.ncpacademy.eu/event/webinar_cost_2019-05-14/

Baiura, D. O. "Sotsialne investuvannya yak vishchiy riven korporativnoi sotsialnoi vidpovidalnosti" [Social investing as the highest level of corporate social responsibility]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*, no. 24 (2011): 212-218.

Blank, I. O. *Osnovy investytsiinoho menedzhmentu* [Fundamentals of Investment Management]. Kyiv: Elha-N; Nika-Tsentr, 2001.

"Demystifying Responsible Investment Performance: A review of key academic and broker research on ESG factors (2007). A joint report by The Asset Management Working Group of the United Nations Environment Programme Finance Initiative and Mercer, Mercer". http://www.unepfi.org/fileadmin/documents/Demystifying_Responsible_Investment_Performance_01.pdf

"Hrantovi prohramy. Ukrainskyi forum blahodiinykiv" [Grant programs. Ukrainian Philanthropists Forum]. <http://ufb.org.ua/sekto-r-blagodijnosti/blagodijnist-biznesu/instrumenti-korporativnoi-filantropii/grantovi-programi.htm>

Herneho, Yu. O. "Ekonomichni vidnosyny sotsialnoho investuvannya" [Economic relations of social investment]. *Biznes Inform*, no. 2 (2016): 103-108.

Hryshova, I. Yu., and Shabatura, T. S. "Implementatsiia pryntsyypiv sotsialno-orientovanoho biznesu v ploshchynu ekonomichnoho rozvytku potentsialu kharchovykh pidpriemstv" [Implementation of the principles of socially-oriented business in the field of economic development of the potential of food enterprises]. *Ekonomika: realii chasu*. 2014. <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No3/13-21.pdf>

Loiuk, I. *Skladaiemo hrantovu zaiavku: zbirnyk instruksii yak sklady hrantovu zaiavku ta poiasnennia shchodo okremykh yii rozdiliv* [Grant Application: A compendium of instructions on how to apply for a grant application and an explanation of its individual sections]. Kyiv, 2018.

"Mizhnarodni prohramy, proekty i hranty" [International programs, projects and grants]. Ternopilska oblasna Rada. <http://te-rada.org/?id=306>

Maierova, T. V. et al. *Proektnе finansuvannya* [Project financing]. Kyiv: KNEU, 2017.

Molina, O. V. "Fondy tsilyovoho kapitalu yak dzherelo dovhostrokovoho rozvytku vuziv" [Trust capital funds as a source of long-term development of universities]. *Ekonomika: realii chasu*. 2014. <https://economics.opu.ua/files/archive/2014/No2/126-131.pdf>

“Priorytetni napriamky finansuvannia v ramkakh mizhnarodnykh hrantiv ta prohram u 2019 rotsi” [Priority funding areas for international grants and programs in 2019]. Dniprovskye investytsiine ahentstvo. <http://dia.dp.gov.ua/priorytetni-napriamki-finansuvannya-v-ramkakh-mizhnarodnix-grantiv-ta-program-u-2019-roci/>

Proposal writing. Frequently asked questions. Module 3. Philanthropy University. Fundraising strategies. <https://courses.philanthropyu.org/courses>

“Sustainable Investing: Establishing Long-Term Value and Performance (2012), Climate Change Investment Research, DBCCA”. https://www.db.com/cr/en/docs/Sustainable_Investing_2012.pdf

Some Effective Grant Writing Tips. Booklet for Grantwriting. Philanthropy University. Fundraising strategies. <https://courses.philanthropyu.org/courses>

“What is social responsibility (SR)? ASQ: The Global Voice of Quality”. <http://asq.org/learn-about-quality/social-responsibility/index.html>

УДК 336.14(477)
JEL: G28; G32; H11; H62; H68

ОЦІНКА ВПЛИВУ ДЕФІЦИТУ БЮДЖЕТУ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ ДЕРЖАВИ

©2019 КОЛЯДА Т. А., ГУЗ М. В.

УДК 336.14(477)
JEL: G28; G32; H11; H62; H68

Коляда Т. А., Гуз М. В. Оцінка впливу дефіциту бюджету на фінансову безпеку держави

Мета статті полягає в оцінці впливу дефіциту бюджету на фінансову безпеку держави за рахунок моніторингу індикаторів бюджетної безпеки України за період 2010–2018 рр. і розробці пропозицій щодо стабілізації системи державних фінансів у сучасних економічних умовах. Розкрито складові фінансової безпеки, розраховано індикатори бюджетної безпеки, зроблено їхнє порівняння з граничними значеннями згідно з Методичними рекомендаціями з визначення рівня економічної безпеки України та з'ясовано, що всі показники знаходяться в межах від задовільного до критичного рівня. На основі аналізу індикаторів бюджетної безпеки доведено, що основні дії уряду в даному напрямку мають стосуватися стабілізації економічної ситуації за рахунок оптимізації структури видатків бюджету, зменшення обсягу державного боргу та витрат на його обслуговування. Збільшення дефіциту бюджету сприяє нарощенню державних боргів за рахунок кредитів, які бере Україна для покриття дефіциту та погашення попередніх боргів, породжуючи тим самим боргову спіраль. Мінімізація бюджетних ризиків залежатиме від механізмів реагування на внутрішні та зовнішні виклики та загрози, які мають місце не лише у фіскальній сфері, а й у площині соціально-політичних трансформацій у державі. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є доведення необхідності запровадження нових фіскальних правил задля посилення стійкості системи державних фінансів як інструменту державного регулювання економіки, який найбільше відповідає сучасним реаліям розвитку країни.

Ключові слова: дефіцит бюджету, фінансова безпека, індикатори бюджетної безпеки, державні фінанси, управління дефіцитом бюджету.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-266-272>

Рис.: 1. **Табл.:** 5. **Бібл.:** 9.

Коляда Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Тарангул, Національний університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: t.a.koliada@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1574-4446>

Researcher ID: <http://www.researcherid.com/rid/U-2474-2018>

Гуз Марія Віталіївна – магістрантка, Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, корп. В, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: mascha997@meta.ua

УДК 336.14(477)
JEL: G28; G32; H11; H62; H68

Коляда Т. А., Гуз М. В. Оценка влияния дефицита бюджета на финансовую безопасность государства

Цель статьи заключается в оценке влияния дефицита бюджета на финансовую безопасность государства за счет мониторинга индикаторов бюджетной безопасности Украины за период 2010–2018 гг. и разработке предложенной относительно стабилизации системы государственных финансов в современных экономических условиях. Раскрыты составляющие финансовой безопасности, рассчитаны индикаторы бюджетной безопасности, сделано их сравнение с предельными значениями согласно Методическим рекомендациям для определения уровня экономической безопасности Украины и выяснено, что все показатели находятся в пределах от удовлетворительного до критического уровня. На основе анализа индикаторов бюджетной безопасности доказано, что основные действия правительства в данном направлении должны касаться стабилизации экономической ситуации за счет оптимизации структуры расходов бюджета, уменьшения объема государственного долга и расходов на его обслуживание. Увеличение дефицита бюджета способствует наращиванию государственных долгов за счет кредитов, которые берет Украина для покрытия дефицита и погашения предыдущих долгов, порождая тем самым долговую спираль. Минимизация бюджетных рисков будет за-

UDC 336.14(477)
JEL: G28; G32; H11; H62; H68

Koliada T. A., Guz M. V. Evaluating the Impact of Budget Deficit on the Financial Security of the State

The article is aimed at evaluating the impact of budget deficit on the financial security of the State by monitoring Ukraine's budget security indicators for the period 2010–2018 and elaborating proposals to stabilize the system of public finances in today's economic environment. The components of financial security are disclosed, indicators of budget security are calculated, they are compared with the limits according to the Methodical recommendations for determining the level of economic security of Ukraine, the result is that all indicators range from a satisfactory to a critical range. Based on the analysis of budget security indicators, it is proved that the main actions of the government in this direction should concern stabilizing the economic situation by optimizing the budget spending structure, reducing the volume of public debt and the cost of servicing it. The increase in the budget deficit contributes to the build-up of public debts by the cost of the loans that Ukraine takes to cover the deficit and to repay previous debts, thus creating a debt spiral. Minimizing the budgetary risks will depend on the mechanisms for responding to internal and external challenges and threats, which take place not only